

7597

891.99

f-89

1927

Յ91.99

F-89

ԲՐՆԻ ՍԻՐՈՒՇՏՈՒՔ...
ԶԱՒԵՇՏ
2011

2003

Տպագր. «ՏԱՐՈՆ»

ՓԱՐԻԶ

1927

«ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ» ՄԱՏԵՆԱԾԱՐ ԹԻԻ 2

ԲՈՆԻ ՐՈՒԸՏՈՒՔ...

ԶԱԽԵՇՏ

Տպագր. «ՏԱՐՕՆ»

ՓԱՐԻԶ

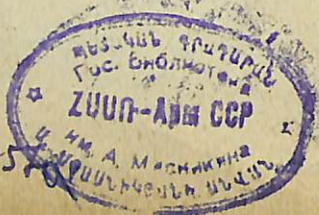
1927

27300-43

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

ԱՂՈԿՏՈՍ Գործակատար — քար-
տուղար 48 տարեկան
ՎԱՀՍՆ
ԼԵՒՈՆ
ԲՐՈՓ. ՅԱԿՈԲ
ՀՐԱՆՏ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
ՇՈՒՇԱՆ Հրանտի կինը
ՍԵԼՄԱ Վախանի կինը
ՎԱՐԴՈՒՀԻ Լեւոնի կինը
ՄԱՆՆԻԿ Սպասուկի

(Տեսարանը տեղի կ'ունենայ Պոլիս.—)

6337-5

Տեսարանը կը ներկայացնէ Պոլսոյ ունեւոր տան մը հիւրասրահներէն մէկը, որ շրջապատուած է ուրիշ պոտիկ սենեակներով: Հարուստ կահաւորում:

Վարագոյրը բացուելուն, Մաննիկ ներս կ'առաջնորդէ Աղուկտոսը, պայուսակ մը Թեւին տակ:

Ա. Ռ. Ա. Ջ. Ի. Ն. Տ. Ե. Ս. Ա. Բ. Ա. Ն.

ՄԱՆՆԻԿ — ԱՂՈԿՏՈՍ

ՄԱՆՆԻԿ.— Հո՛ս նստէ, Պ. Աղուկտո՛ս:

ԱՂՈԿՏՈՍ.— Ինչո՞ւ հոս նստիմ... Պարոն Լեւոնին գրասենեակը ի՞նչ է եղեր, տեղէն փախե՞ր է...:

ՄԱՆՆԻԿ.— Այո՛, Պ. Աղուկտոս... այսինքն Թէ, առժամաբար սեղանդ... տեղէն փախած է: Այսօր՝ Պարոն Լեւոնը Թէյ-պրիմ մը կը սարքէ, գիտե՞ս:

ԱՂՈԿՏՈՍ.— Ի՞նչ կը սարքէ ըսիր: Հէլէ սուիկա մէյմըն ալ ըսէ՛ նայիմ:

ՄԱՆՆԻԿ.— (Հատիկ-հատիկ) Թէյ-պրիմ մը:

Այսինքն՝ կեցի՛ր բացատրեմա՝ Թէյասեղան մը որմէ վերջ, տիկիններն ու պարոնները պրիճ խաղալու պիտի նստին:

ԱՂՈԿ.— Հասկցա՛յ, հասկցա՛յ, Գէշ մը տածում չէ: (Մեկուսի) Թէյասեղան կու տաս, ա՜նունդ կը փառաւորուի, և ծախքերդ թուղթէն կը հանես: Աւանակը՝ ուտողն է, տուողը չէ: (Պահ մը) Նոր նոր անուներ, եղբայր . . . Ես ինտոր միտքս պահեմ . . . Պօքեր . . . Մախարա . . . Հայտէ նորէն պրիճը ինչ է նէ, ամա թէյ մըն ալ թախմիշ ըրեր են, եկուր տէ հասկցիր: (Մաննիկին) Եւ քանի՞ ժամ պիտի քշէ այդ խալթը . . .

ՄԱՆ.— (Գրան մօտ) Տակաւին չէ ըսկըսած անգամ . . . Տիկինէն և Պարոնէն զատ, կայ Բրօֆէսէօր Յակոբը, յայտնի մագնիսացնողը . . . յետոյ, յետոյ, երիտասարդ զոյգ մը, նոր նոր ամուսնացածներ՝ Տէր և Տիկին Վահան . . . Երիտասարդ կինը եթէ տեսնալու ըլլաս խելքդ գլխէդ կը թռի, այնքան որ գեղեցիկ է, կլորիկ և քնքուշ:

ԱՂՈԿ.— Ռւֆ . . . ինծի ի՛նչ . . .

ՄԱՆ.— Այդ ի՛նչ կը նշանակէ: Երիտասարդ ու աղուոր կնիկ մը տեսնելով բան մը չե՞ս ըլլար դուն:

ԱՂՈԿ.— Ի՛նչ կ'ըլլան քի . . . Ես բան չեմ ըլլար:

ՄԱՆ.— Գնա՛ բանդ, ստախօ՛ս: Վանքին հաւերը համով են քեզի համար, չէ՞ . . .

ԱՂՈԿ.— Որո՞ւ կ'ըսես կոր ատիկա, Օրիո՛րդ: Ինծի՞: Ես քառասունը ութը տարեկան եմ այսօրուան օրս և քառասունը ութը տարի է վեր կոյս եմ, կո՛յս, հասկցա՞ր:

ՄԱՆ.— Անկարելի բան է, Պ. Ադոկտոս:

ԱՂՈԿ.— (Հպարտ) Խօսքիս չհաւատացողը կը փորձէ՛: Կոյս մնացած եմ, կ'ըսեմ կոր:

ՄԱՆ.— Նայէ՛, ես քեզի պէս չեմ, Պ. Ադոկտոս: Ես այսօրուան օրս քսան երկու տարեկան եմ և տասը տարի կ'ընէ որ կուսութիւնըս վրայ տուած եմ:

ԱՂՈԿ.— Քեզի գէ՛շ . . . Ատիկա կը ցուցընէ որ նպատակ չունեցող աղջկան մէկն ես . . . Իսկ ես իտիալ մը ունիմ: Ես ուզած եմ անբիծ և անարատ մնալ կեանքս գիտութեան նուիրելու համար . . . Իմ սա կարճուճուկ խելքովս, գիտնականը պէտք է մաքուր մնայ վարդապետի պէս:

ՄԱՆ.— Վարդապետի՞ պէս: Անոնք, ինձ մէջ քենէ աւելի կրակոտ մարդիկ են . . . այդ ճիւղին մէջ:

Ա.Դ.ՈԿ.— Տէ՛ր Աստուած, դուն քրիստոնեայ չե՞ս, ա՛յ աղջիկ:

ՄԱՆ.— Այո՛, բայց . . . : Ինչ որ է, թողունք այդ բոլորը: Խօսքը մէջերնիս, գոռաբուլթիւն քաշած ըլլալու չեմ:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ինչի՞ համար . . .

ՄԱՆ.— . . . Ըսածիդ պէս, անբիծ և անարատ մնալու համար . . . : Քեզի ձեռք անցունել ուզող մը եղա՞ծ է արդեօք:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ինծի՛ նայէ . . .

ՄԱՆ.— Ի՞նչ կը բարկանաս . . . Արդեօք կը կարծես որ աղուոր-աղուոր մէ՞կն ես...

Ա.Դ.ՈԿ.— Իմա՛ բարոյական գեղեցկութիւն է, միակը՝ Օրբիորդ, այո՛, միակ ցանկալի գեղեցկութիւնը:

ՄԱՆ.— Ի՞նչ կ'ըսէ խուշիկը . . . Չըսե՞ս . . . դուն և ես, և ա՛նա՛ աշխարհ գլխի վար կը գառնայ:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ինծի՛ նայէ, ես այդ տեսակ կատակներէն շատ չեմ ախորժիր: (Պահ մը) Գործի սկսինք:

ՄԱՆ.— (Սեղանը պատրաստելով) Հոս նստէ, Պ. Ադոկտոս: (Ադոկտոս կը նստի) Հետաքրքիր եմ գիտնալու թէ ի՞նչ կ'աշխատիս:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ձանազան գիրքերէ որոշ տեղեր կ'ընդօրինակեմ Պարոն Լեոնին համար: (Պայուսակէն գիրքեր կը հանէ)

ՄԱՆ.— Վէ՛պ է . . .

Ա.Դ.ՈԿ.— Ո՛չ, տխմար արարած, վէպը ի՞նչ գործ ունի քովս . . . Շատ աւելի լուրջ գիրքեր են ասոնք . . . : Պարոն Լեոնը, այդ Բրօֆէսէօր Յակոբին շնորհիւ, հոգե-բժշկական ծածուկ գիտութիւններու միջամուխ եղած է, և այս գիրքերը թելադրութեան վրայ կը ճառեն . . . (կը կարդայ) «Կամքը և իր արտայայտութիւնները», «Շարժող մեքենային արտաքսաւորումը», «Անթել հեռագրացութիւնը» կամ «Անթել թելէփաթիւն»:

ՄԱՆ.— Կ'ածիլիս կոր, Պ. Ադոկտո՛ս . . . Այս բոլորին մէջ տակաւին քու բրած գործիդ ինչ ըլլալը չլսեցի:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ես . . . ես . . . էջ մը մէկէն, ուրիշ էջ մը միւսէն առնելով մասնաւոր տետրակի մը մէջ կ'ընդօրինակեմ, և իմ պաշտօնըս է այդպէսով կազմել գիրք մը որ Պարոն Լեոնին փառապանծ անունը պիտի կրէ և հըրատարակութեան պիտի տրուի: Թերթ, թուղթ, գիրք, էրիկ-մարդ, կնիկ-մարդ, բժիշկ, ատամ-նաբոյժ, փաստաբան, մանկաբարձ, ծեր, պառաւ, երախայ, բոլորը, բոլորը իրար պիտի անցունէ այդ գիրքը, պիտի տեսնա՛ս . . .

ՄԱՆ.— Իրա՞ւ . . . Եւ ի՞նչ պիտի ըլլայ գիրքին անունը:

Ա.ԴՈԿ.— Տէ՛ր Աստուած, դուն քրիստոնեայ չե՞ս, ա՛յ աղջիկ:

ՄԱՆ.— Այո՛, բայց . . . : Ինչ որ է, թողունք այդ բոլորը: Խօսքը մէջերնիս, դժուարութիւն քաշած ըլլալու չեմ:

Ա.ԴՈԿ.— Ինչի՞ համար . . .

ՄԱՆ.— . . . Հոսածիդ պէս, անբիծ և անաբատ մնալու համար . . . : Քեզի ձեռք անցունել ուզող մը եղած է արդեօք:

Ա.ԴՈԿ.— Ինծի՛ նայէ . . .

ՄԱՆ.— Ի՞նչ կը բարկանաս Արդեօք կը կարծես որ աղուոր-աղուոր մէ՞կն ես...

Ա.ԴՈԿ.— Իմա՛՝ բարոյական գեղեցկութիւն է, միակը՝ Օրիորդ, այո՛, միակ ցանկալի գեղեցկութիւնը:

ՄԱՆ.— Ի՞նչ կ'ըսէ խուշիկը Չըսե՞ս դուն և ես, և ահա՛ աշխարհ գլխի վար կը գառնայ:

Ա.ԴՈԿ.— Ինծի՛ նայէ, ես այդ տեսակ կատակներէն շատ չեմ ախորժիր: (Պահ մը) Գործի սկսինք:

ՄԱՆ.— (Սեղանը պատրաստելով) Հոս նըստէ, Պ. Ադոկտոս: (Ադոկտոս կը նստի) Հետաքրքիր եմ գիտնալու թէ ի՞նչ կ'աշխատիս:

Ա.ԴՈԿ.— Չանագան գիրքերէ որոշ տեղեր կ'ընդօրինակեմ Պարոն Լեւոնին համար: (Պայուսակէն գիրքեր կը հանէ)

ՄԱՆ.— Վէ՞պ է . . .

Ա.ԴՈԿ.— Ո՛չ, տխմար արարած, վէպը ի՞նչ գործ ունի քովս Շատ աւելի լուրջ գիրքեր են ասոնք . . . : Պարոն Լեւոնը, այդ Բրօֆէսէօր Յակոբին շնորհիւ, հոգեբժշկական ծածուկ գիտութիւններու միջամուխ եղած է, և այս գիրքերը թելադրութեան վրայ կը ճառեն . . . (կը կարդայ) «Կամքը և իր արտայայտութիւնները», «Շարժող մեքենային արտաքսաւորումը», «Անթիւ հեռագրացութիւնը» կամ «Անթիւ թելէփաթիս»:

ՄԱՆ.— Կ'ածիլես կոր, Պ. Ադոկտոս Այս բոլորին մէջ տակաւին քու ըրած գործիդ ինչ ըլլալը չլսեցի:

Ա.ԴՈԿ.— Ես ես էջ մը մէկէն, ուրիշ էջ մը միւսէն առնելով մասնաւոր տեսութեան մը մէջ կ'ընդօրինակեմ, և իմ պաշտօնըս է այդպէսով կազմել գիրք մը որ Պարոն Լեւոնին փառապանծ անունը պիտի կրէ և հըրատարակութեան պիտի տրուի: Թերթ, թուղթ, գիրք, էրիկ-մարդ, կնիկ-մարդ, բժիշկ, ատամնաբոյժ, փաստաբան, մանկաբարձ, ծեր, պառաւ, երախայ, բոլորը, բոլորը իրար պիտի անցունէ այդ գիրքը, պիտի տեսնա՛ս . . .

ՄԱՆ.— Իրա՞ւ Եւ ի՞նչ պիտի ըլլայ գիրքին անունը:

Ա.Դ.ՈԿ.— Գիրքին անո՛ւնը . . . գիրքին անունը . . . գիրքին անունը . . .

ՄԱՆ.— Չ'ըսե՞ս, մարդ Աստուծոյ:

Ա.Դ.ՈԿ.— Քնածութիւնը մինակ՝ և երկու հոգիով:

ՄԱՆ.— Գէշ է, աղուոր է: Դուն հասկցեր ես, ատիկա կը բաւէ:

Ա.Դ.ՈԿ.— Բնականաբար, այսինքն թէ՛ բաւական պարզ է, ըսել կ'ուզեմ:

ՄԱՆ.— Ես ի՞նչ ըսի որ . . . Հակառակը չ'ըսի կարծեմ: Ինչ որ է: Հիմա հանգիստ ես, ալ բանի մը պէտք չեմ ունենար:

Ա.Դ.ՈԿ.— Հանգիստ եմ այսպէս և բանի մը պէտք չ'ունիմ:

ՄԱՆ.— (Զինքը կը դիտէ) Տէր Աստուծ, այսքան ալ տգեղ մարդ . . . ցուցա՛նք մը, չգտնուած ցուցանք մը: (Լեւոն ներս կը մտնէ) Ո՛հ, Պարոն Լեւոնը . . .

Ե Ր Կ Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՆՈՅՆՔ ԵՒ ԼԵԻՈՆ

ԼԵԻՈՆ.— Այդ ի՞նչ է, Մանսիկ, Խելքդ ո՞ւր է այսօր:

Ա.Դ.ՈԿ.— (Ոտքի կ'ելլէ) Պարոն Լեւոն . . .

ԼԵԻՈՆ.— Բարե՛ւ, Ադոկ, բարե՛ւ . . . (Մանսիկին) Պ. Ադոկտորը հո՞ս ես տեղաւորեր:

ՄԱՆ.— Դուք չըսի՞ք որ ձեր դրասենեակը բռնուած պիտի ըլլար այսօր:

ԼԵԻՈՆ.— Այո՛, բայց հոս ալ պիտի ծխենք հիմա . . .

ՄԱՆ.— Ուրեմն՝ ո՞ւր պէտք է տեղաւորել Պ. Ադոկտորը: Ճաշարահին մէջ արդեօք:

ԼԵԻՈՆ.— Հոն ալ չըլլար, լուացարան տար:

ՄԱՆ.— Գլխուս վրայ: Եկուր, Պ. Ադոկտոր, սա փռածներդ հետդ առ և լուացարան երթանք . . .

Ա.Դ.ՈԿ.— Լուացարա՛ն . . .

ԼԵԻՈՆ.— Շո՛ւտ ըրէ, թէ՛յը վերջացաւ:

Ա.Դ.ՈԿ.ՏՈՍ.— (Դուրս կ'ելլէ մէկ - երկու գիրք մոռնալով այնտեղ) Լուացարա՛ն, լուացարա՛ն: Եթէ ասանկ երթայ ճամբաս բաց է մինչև գործարան: (Դուրս կ'ելլէ Մանսիկին հետ)

Ե Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ԼԵԻՈՆ, ՎԱՀԱՆ, ԲՐՕՅ, ՅԱԿՈԲ, ՎԱՐԴՈՒՀԻ
ԵՒ ՍԵԼՄԱ

ԼԵԻՈՆ.— Գիրքերը հոս մոռցեր է, ցնորա-

ծը: (Գիրքերը կը տեղաւորէ տեղ մը) Որո՛ւն հոգը, թող դայ առնէ: Սա՛ կողմ եկուր, Վա-
հա՛ն, սիկառէթ մը ծխենք:

ՎՀՆ.— (Ներս կը մտնէ) Շնորհակա՛լ եմ,
շնորհակալ եմ:

ՎԱՐԴՈՒՀԻ.— Պ. Վահա՛ն չէ՞ք ծխեր:

ՍԵԼՄ.— Ո՛չ անուշա, ամուսինս ծխելու
սովորութիւն չունի:

ԲՐՕՅ. ՅԱԿՈԲ.— Վստահ եմ որ այդ սովո-
րութենէն դուք ետ կեցուցած էք զինքը, այն-
պէս չէ՞, Տիկին:

ՍԵԼՄ.— Ծշմարի՛տ է, Բրօֆէսէօր: Նոր
նոր նշանուէր էինք և իմ առաջին խնդրանքս
այդ եղաւ... Մուխը՝ համբոյրին համը կը փոխէ:

ԲՐՕՅ. ՅԱԿՈԲ.— Եւ յետոյ շատ վատառողջ
բան է, շատ աղտոտ:

ՎՀՆ.— Ատիկա շատ ճիշդ է:

ԲՐՕՅ. ՅԱԿՈԲ.— Ծխելը՝ մարդուս յիշո-
ղութիւնը կ'ոչնչացնէ և կ'ապուշցնէ մարդը:

ԼԵԻՈՆ.— (Մօտենալով) Սիկառէ՞թ մը...

ԲՐՕՅ. ՅԱԿՈԲ.— Հաճոյքով, բարեկա՛մ:

ՍԵԼՄ.— (Կը մօտենայ վահանին եւ ցած
ծայնով) Խո՛ւշա...

ՎՀՆ.— (Յած ծայնով) Ի՞նչ է խուշի՛կս:

ՍԵԼՄ.— Կը պաշտեմ քեզի:

ՎՀՆ.— Իսկ ես՝ խելքս գլխէս կը թըռ-
ցնեմ քեզի համար:

ՍԵԼՄ.— Իրա՞ւ կ'ըսես:

ՎՀՆ.— Ձե՞ս հաւատար: Բեքնիդ վրայ պա-
չիկ մը դնե՞մ պատժելու համար:

ՍԵԼՄ.— Ամենուն առջեւ չեմ ուզեր:

ՎՀՆ.— Ձե՞ս ուզեր:

ՍԵԼՄ.— Շատ կ'ուզեմ, բայց...

ՎՀՆ.— (Կը մօտենայ) Ուրեմն...

ՍԵԼՄ.— Ո՛չ, ո՛չ, հիմա չէ, խելօք կեցիր:

ՎԱՐԴ.— (Կը մօտենայ) Ի՞նչ կայ, Ի՞նչ
կայ:

ՍԵԼՄ.— Ամուսինս է, խելօք չկենար:
Ուրիշ անգամ հետը գուրս պիտի չ'ելլեմ: Խայ-
տառակ ըրաւ զիս ամենուն առջեւ:

ՎՀՆ.— Մի՛ հաւատաք, Տիկին, մի՛ հաւա-
տաք: Ան է որ անպատշաճ առաջարկութիւն-
ներ ըրաւ ինծի:

ՍԵԼՄ.— (Բարկացած) Անամօթ ես, ու-
րիշ ըսելիք չ'ունիմ: (Վարդուհիին) Երթանք
պրիճը սկսինք մենք:

ԼԵԻՈՆ.— Ո՛հ, համբերեցէք, համբերեցէք,
երկու հոգի եւս պիտի գան:

ՎԱՐԴ.— Բայց ատիկա պատճառ մը չէ,
ուրիշ բան կը խաղանք հիմակուհիմակ: Բրօ-
ֆէսէօն ալ միասին կ'առնենք:

ՍԵԼՄԱ.— (Ոգտուելով որ բոլորը կռնակ դարձուցած են) Ա՛ռ քեզի: (Կը համբուրէ ա. մուսինը)

Չ Ո Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՎԱՀԱՆ, ԼԵՒՈՆ և յետոյ ԱԴՈԿՏՈՍ

ԼԵՒՈՆ.— (Մէկէն ի մէկ դառնալով) Տե-
սա՛յ, տեսա՛յ . . . (Սելմա կը փախչի)

ՎՀՆ.— Կը ներես, չէ՞: Անվայել էր տանդ
մէջ:

ԼԵՒՈՆ.— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ: Ընդհակառակը,
խիստ վայելուչ և խիստ հմայիչ էր տեսարանը:
Ես երբ ամուսնացայ, այսինքն ասկէ մօտաւո-
րապէս երեսուն տարի առաջ, շատ աւելի երա-
խայ էինք, և շատ աւելի երախայի բաները-
րինք Վարդուհիին հետ: Գալ տարի, դուք ալ
մեզի պէս պիտի ծիծաղիք այս բոլորին վրայ:
Խօսքը մէջէնս, շատ անուշիկ է կնիկդ:

ՎՀՆ.— Անուշիկ է, չէ՞: Շատ կը սիրեմ
զինքը, և տարօրինակը հոն է որ չէի կարծեր
թէ պիտի կարենամ այսչափ սիրել:

ԼԵՒՈՆ.— Ուրեմն ամուսնացած ատենդ
չէի՞ր սիրեր զինքը:

ՎՀՆ.— Ե՛ս, բնա՛ւ երբէք:

ԼԵՒՈՆ.— Քանի որ այդպէս էր ինչպէ՞ս
ամուսնացար:

ՎՀՆ.— Երկար է պատմութիւնը: Ասկէ
երեք տարի առաջ Գնալը կզղի կը բնակէի: Հոն՝
խիստ վայելուչ զոյգի մը հետ ծանօթացայ: Կի-
նը՝ — կտո՛ր մը — թէեւ իրականին մէջ քա-
ռասունին կը մօտենար, բայց բերանացի օր մը
օրանց երեսունը հինգը չ'անցաւ:

ԼԵՒՈՆ.— Կը հասկնամ. . . ուտուելիք կը-
տոր մը ըսել կ'ուզես:

ՎՀՆ.— Ընդհակառակը . . . ուտող բայց
ո՛չ ուտուելիք: Միայն թէ՛ չէ՞ որ ծովին օդը
ախորժակդ կը բանայ. . . Եթէ Բերա եղած ըլ-
լայի ո՛վ ուշադրութիւն պիտի դարձնէր անոր,
մանաւանդ որ կրակոտ և հրամայող կիներէն
բնաւ. . . համ չեմ առներ. . .

ԼԵՒՈՆ.— Կրակոտ էր, հէ՞:

ՎՀՆ.— Եւ հրամայող, ծայրաստիճան: Հե-
տը՝ ձուկ որսալու կ'երթայինք. . . Գնալը դա-
ցած ես, չէ՞ . . . հոն՝ բլուրի մը վրայ մենաս-
տան մը կայ, և այդ բլուրին ետեւ ամայի
ծովեզերք մը, լեցուն քարերով: Տե՛ղ մը՝ աղ-
ւոր քարայր մը կայ, ուր շատ շատեր կ'երթան
ապաստան գտնել, տեսակ տեսակ. . . բաները-
նելու համար: Ինչե՛ր, ինչե՛ր հոն գործ եփած

են, գիտնա՛ս... Ինչ որ է... օր մը՝ այդ կողմը պտոյտի գացեր էինք միասին: Յանկարծ՝ անձրեւի բռնուեցանք: Ստիպուած՝ մենք ալ այդ քարայրը մտանք: Չմտած ըլլայի: Մէյ մըն ալ, կ'ուզես որ այս տիկինը մէկէն ի մէկ վիզիս պլլուի և գետին նետուի ինծի հետ, պոռալով. — «Ամօ՛թ է, Պ. Վահան, ամօ՛թ է»:

Լեւոն.— Տեսա՞ր խելացի կնիկը...

ՎՀՆ.— Ի՛նչ ըլլալ, չգիտցայ... բայց պէտք էր գործի ձեռնարկել այլապէս՝ մինչեւ իսկ ձուկերը վրաս պիտի խնդային... Եւ երեք տարի շարունակ այդ կնոջ խաղալիքը եղայ: Ամառները, ամէն տարի, ստիպուած էի Գնալը օդափոխութեան երթալ, և... այցելել այդ քարայրը զոնէ օրը անգամ մը: Ալ չորս ոսկոր մնացեր էի:

Լեւոն.— Թող ձգէիր քալէիր...

ՎՀՆ.— Ըսելը դիւրին է, բարեկա՛մ: Ամէն անգամ որ ձգելու խօսք կ'ընէի, ազուր որ ծեծ մը կը քաշէր ինծի:

Լեւոն.— Կատակի համար, անշուշտ:

ՎՀՆ.— Ի՛նչ կատակ: Ծնորէքով, փառաւոր ծեծ: Ես կնիկ — ծեծող մը եղած չ'ըլլալով, լոկի մնջիկ կ'ուտէի մինչեւ որ հանդարտէր: Հանդարտելուն պէս...

Լեւոն.— Ե՞տքը

ՎՀՆ.— Ե՞տքը... Քեզի բան մը ըսե՛մ... Ծեծ ուտելը «ետք»ի գործողութենէն շատ աւելի գործիս կուգար: Ալ անհանդուրժելի դարձած էր: Որոշեցի ուրեմն ժամանակին ամուսնանալ: Եւ եղելութիւնը հաղորդեցի իրեն վերջին վայրկեանին միայն, երբ ամէն բան լմընցած էր...

Լեւոն.— Ո՛վ գիտէ որչափ զայրացաւ...

ՎՀՆ.— Կը կարծե՞ս... բնա՛ւ: Ընդհակառակը՝ ծայրաստիճան հանդարտ և խաղաղ էր: Նայէ՛ ինչ ըսաւ, — «Կարեւորութիւն չունի, Վահան, որովհետեւ ես գիտէի որ օրին մէկը անհրաժեշտօրէն դուն պիտի ամուսնանաս... և հիմա դուն կ'առնես աղջիկ մը պարզապէս անոր համար որ զրամ ունի: Եւ վստահ եմ որ դուն զայն չես սիրեր և չես կրնար արդէն սիրել: Ես նախանձոտ չեմ...»

Լեւոն.— Ծնորհաւորելի կին:

ՎՀՆ.— Չլմնցաւ, բարեկամ... «Ես նախանձոտ չեմ... Բայց՝ գիտցած եղիր որ քու հոմանունիդ եմ շարունակ և կ'արգիլեմ քեզի, կը հասկնա՞ս, կ'արգիլեմ քեզի ինձմէ բաժնուիլ: Քեզի չնոր՝ մը ըրած ըլլալու համար միայն, երեք ամիս արձակուրդ կուտամ քեզի, ո՛չ աւելի, ո՛չ պակաս: Պայմանաժամը լրանալուն, դուն պարտաւոր ես գալ ինծի... Եւ մի՛

փորձեր փախչակիլ, որովհետեւ այն ատեն...
բանդ բուրդ է...

Լեւոն.— Վա՛յ սարսափելի... Բայց՝ թե-
րեւս միտքը փոխած է հիմա:

ՎՀն.— Աւետարանին մէջ գրուած ալ ըլ-
լայ, չեմ հաւատար... Ես ապրանքս կը ճան-
չեամ... Քարայրին խնդիրը ինծի հետ միայն
յաջողութիւն գտած էր: Այդ է պատճառը որ
հանգստութիւնս կորսնցուցած եմ մէկ քանի
օրէ ի վեր, որովհետեւ պայմանաժամը երէկ...
աւարտեցաւ: Կը հասկնա՞ս:

Լեւոն.— Հեռու տեղ մը գնա՛, ճամբոր-
դէ...

ՎՀն.— Այդ որոշումը շատոնց է որ առած
եմ... Տոմսակներս ալ գրպանս են... Վաղը՝
կը մեկնիմ եգիպտոս... Բայց դուն չես ճանչ-
նար Շուշանը:

Լեւոն.— Այդ կնոջ անունն է...

ՎՀն.— Այո՛... Ան աշխարհը իրար կ'ան-
ցունէ, զիս գտնելու համար: Մանաւանդ որ
հիմա քառասունը հինգը անցուկ է...

Լեւոն.— Եւ երեսունը հինգ կը ցուցնէ...

ՎՀն.— Աւելին կայ, բարեկա՛մ: Որովհետեւ
ան ինձմէ աւանակը չկրնար գտնել, ատիկա
անկարելի է, պահեցողութիւնը նոր եռանդ մը
տուած պիտի ըլլայ իրեն: Այդ ձեռով՝ հարա-

ւային Ամերիկա կամ Աֆրիկէ իսկ փախչիմ, օ-
ձիքս զիւրին ձեռք պիտի տամ:

Լեւոն.— Հոգդ մի՛ ընե՛ր, հոգդ մի՛ ընե՛ր,
վեց ամիսէն խնդիրը կը մոռցուի... (Դուռը կը
զարնեն) Մտէք...

Արոն.— Դարձեալ ես եմ, Պ. Լեւոն:

Լեւոն.— Ի՞նչ կայ նորէն... (Վախճանին)
կը ներկայացնեմ, Պ. Աղոկտոս, իմ անձնական
քարտուղար-գործակալտար...

Արոն.— Եւ այնքան անձնական որ ա-
մէն տեղէ դուրս կը նետեն զիս: Հիմակ ալ
լուացարարունին դուրս կը նետէ զիս գետին-
ները, սեղաններուն վրայ մաս մը մաքուր և
մաս մըն ալ աղտոտ լաթեր դրած ըլլալով:
Ո՛ր կ'ուզէք որ երթամ հիմա:

Լեւոն.— Վարը... բակը... սետի մը կայ...

Արոն.— Սետիին վրայ... Սետիը
պակաս էր... Եթէ ասանկ երթայ, վերջ ի վերջոյ
գործարանը պիտի թիմէք ինծի... (Դուրս ել-
լելու վրայ) Հա՛, կը մոռնայի կոր... Պ. Լե-
ւոն, Տիկինը ըսաւ որ ձեր սպասած հիւրերը
եկած են...

Լեւոն.— Ծա՛տ լաւ... չա՛տ լաւ: Ծնոր-
հակալ եմ:

Արոն.— Զ'արժեք... Երթամ սետիին գլու-
նեմ... (Դուրս կ'ելլէ)

ՎՀՆ.— Պիթ պազարէն գտեր ես, այս մարդը, ի՞նչ է: Քարտուղարէ զատ ամէն բանի երեւոյթ ունի:

ԼԵԻՈՆ.— Հո՛գոս... Ձեռագիրներս կ'ընդօրինակէ և այդքանը բաւական է ինծի: Քարտուղարի մակդիրը մասնաւոր գիտումով է որ տուած եմ: Մարդիկ կան որ ամասկանի յաւելում պահանջելու տեղ անուշներով... գրպաններն կը լեցնեն: Եւ ասիկա իմ գործիս շատ կուգայ...

Հ Ի Ն Գ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՆՈՅՆԲ՝ ՎԱՐԴՈՒՀԻ, ՀՐԱՆԴ և յետոյ
ՇՈՒՇԱՆ ԵՒ ՍԵԼՄԱ

ՎԱՐԴ.— Այս ի՞նչ տեսակ տանուտէր ես դուն, Լեւո՛ն...

ԼԵԻՈՆ.— Ի՞նչ եղաւ որ... Հա՛, իրաւունք ունիս մոռցայ ներկայացնել:

ՎԱՐԴ.— Ձեզի հիմա պիտի ներկայացնենք երկար տարիներէ ի վեր ամուսնացած էրիկ-կնիկ մը, որոնք կը մարմնացնեն իսկական և տիպար երջանիկ ամուրը... Տէր և տիկին վարդանեան:

ՎՀՆ.— (տեղէն ցառքելով) Ի՞նչ... Տէր և տիկին...

ԼԵԻՈՆ.— Վարդանեան... Հրանդ և Շուշան վարդանեան... Ներս մտէք... սիրելի բարեկամ:

ՀՐԱՆԴ.— Բարե՛ւ ձեզ... (Վահան) Դո՛ւն ալ հոս ես, Վահան:

ՎԱՐԴ.— Ի՞նչ է գիրար ճանչցա՞ք...

ՎՀՆ.— (նեղսիրտ) Այո՛... Եւ ինչպէ՛ս:

ՀՐԱՆԴ.— Եւ ինչպէ՛ս... Երեք տարիէ ի վեր... Գնալը...

ԼԵԻՈՆ.— Ճշմարի՞տ: (Խնդալէն կը թափի):

ՎՀՆ.— (Հրանդին) Կարճ կապէ՛:

ՀՐԱՆԴ.— Երեք յաջորդական տարիներ միասին անցուցած ենք ամառնային եղանակը

ԼԵԻՈՆ.— Այո՛, այո՛, գիտեմ:

ՀՐԱՆԴ.— Իրմէ լսած էք անկասկած: (Վահանին) Ան չէ, բայց ինչո՞ւ այս տարի Գնալը չ'եկար, Վահան:

ՎՀՆ.— Որովհետեւ... (ցած ձայնով) Կարճ կապէ՛, ըսի:

ՀՐԱՆԴ.— Կարճ կապեմ... Ի՞նչը կարճ կապեմ: Ի՞նչ ըսի որ...

ԼԵԻՈՆ.— Տիկին Շուշանն ալ, բնական է, միասին բերած էք, չէ՞:

ՀՐԱՆԴ.— Այո՛, այստեղ է: (Վահանին) Կը-

նոջդ հետ է: Ի՞նչ շուտ կը մտերմանան այս կիները:

ՎՀՆ.— (Բարկացած) Լաւ . . . աղէկ . . . հո՞գս, ա՛յ մարդ. . . (Մեկուսի) Բանս բուրդ է. . .

ՀՐԱՆԴ.— Հազիւ իրար ճանչցան որ արդէն իրարու քիթէ չեն բաժնուիր . . . Զարմանալի բան մըն է ասիկա կիներուն մօտ . . . Բայց՝ խօսքը մէջերնիս, պաշտուելու չափ աղւոր է կնիկդ. . . Այո՛. . . այո՛ . . . կնիկս ըսաւ. . . Դո՞նէ այս ձմեռ, ա՛լ ստէպ ստէպ զիրար կը տեսնենք . . . Շուշա՛ն: (Կը մօտենայ դուռին)

ԼԵԻՈՆ.— (Վախանիւն) Խեղճ տղայ. . . Ս՛ն է. . .

ՎՀՆ.— Կասկած կա՞յ . . . Ձէի կարծեր որ քու տունդ անգամ անոր հանդիպելու վրտանգը կ'ըլլայ եղբր. . . Ոտքս կոտրեր և այսօր պրիճ խաղալու չգայի այստեղ:

ԼԵԻՈՆ.— Ընդունէ՛ որ յանցանքը իմա չէ, ես ի՛նչ զիտնամ. . . Զարմանալի հանդիպում:

ՎՀՆ.— Զարմանալի, այո՛, քեզի համար բայց ոչ ինձի համար: (Ներս կը մտնեն Սելմա եւ Շուշան)

ՇՈՒՇ.— Բարեւ ձեզ . . . բարե՛ւ Պարոն Վահան, ուրախ եմ ձեզ տեսնելուս:

ՎՀՆ.— Այնքան մըն ալ ես Տիկի՛ն:

ՇՈՒՇ.— Գիտէ՞ք որ Պ. Վահանը մեր էն հին բարեկամներէն մէկն է:

ԼԵԻՈՆ.— (Ծիծաղելու վրայ) . . . Այո՛ . . . ձեր ամուսինը ըսաւ արդէն . . .

ՇՈՒՇ.— Գնալը կղզին ծանօթացանք իրարու. . . բայց ի՞նչ ունիք, դուք Պ. Լեւոն:

ԼԵԻՈՆ.— Ակոռայի ցաւ մը . . . (Վախանին) Ս՛խ, չեմ կրնար կոր ինքզինքս բռնել, պիտի ճաթիմ: (Դուրս կ'ելլէ)

ՇՈՒՇ.— (Վարդուհիին) Ակոռայի ցաւին համար ուրիշ մեկնութիւն կուտան . . . Աչքերնիդ բացէ՛ք . . . (Վախանին) Շատ գեղեցիկ եւ շատ հրապուրիչ է ձեր կինը, Պ. Վահան:

ՍԵԼՄ.— Երեսին մի՛ ըսէք, չ'ախորժիր:

ՇՈՒՇ.— Քիչ առաջ՝ երբ կը խօսակցէինք, այնքան ծանօթներ դտանք փոխադարձաբար մեր բոլորտիքը որ . . .

ՎՀՆ.— (Մեկուսի) Եղաւ . . . ըլլալիքը:

ՇՈՒՇ.— Եւ խոստացանք մէկգմէկու որ իրարմէ չբաժնուինք, որ ամէն օր իրարու հետ ըլլանք, այնպէս չէ՞, Տիկին:

ՍԵԼՄ.— Այո՛, այո՛ . . .

ՎՀՆ.— Ես . . . չեմ կարծեր որ ատիկա կարելի ըլլայ:

ՇՈՒՇ.— Ինչո՞ւ . . . Թէեւ դուք եզրիպ-

տոս պիտի մեկնիք, բայց ատիկա պատճառ մը
չէ որ...

ՎՀՆ.— Ինչ... դուք արդէն գիտէ՞ք:

ՍԵԼՄ.— Ինձմէ... ես ամէն ինչ պատմեցի
Շուշանին... (Շուշանին) կը ներես չէ՞, որ
«Տիկին»ը զանց քրի...:

ՇՈՒՇ.— Եւ շատ լաւ քրիք, Սելմա՛ս:

ՎՀՆ.— (Մեկուսի) ես չ'ըսի՞... Կատարեալ
է ամէն բան...

ՍԵԼՄ.— (Վախանին) Եւ աւելին կայ, Վա-
հա՛ն... Շուշանը մեր հետը պիտի դայ:

ՎՀՆ.— Ո՛ւր: Եգիպտո՞ս:

ՇՈՒՇ.— Բժիշկները «տաք երկիր մը
գնա՛»,» քսին:

ՎՀՆ.— (Մեկուսի) Ինծի թող հարցնէին
և ես երթալիք տեղդ կ'ըսէի անոնց:

ՍԵԼՄ.— Ի՛նչ հեշտ է բարեկամներով
ճամբորդելը:

ՎՀՆ.— (Ինքնուրու) Հիանալի բան է...

ՍԵԼՄ.— Գաղափարը իմա է... Նախ՝ Շուշանը
չուզեց... ես էի որ տոմսակներսուն վե-
րաբերեալ բոլոր մանրամասնութիւնները տուի
իրեն:

ՎՀՆ.— (Նոյն) Եւ շատ աղէք քրիք: Ատ-
կէ աւելի աղուոր գործ մը չէիր կրնար ընել:

(Ներս կը մտնէ Լեւոն)

ԼԵՒՈՆ.— Խաղը սկսած է... եւ տեղերը

բախտով որոշուած: Առաջին խաղին կը մաս-
նակցին.— Բրօք. Յակոբ, Հրանդ, Տիկ. Սելմա
և ես: Կինս չխաղար: Մնացեալները՝ երկրորդ
խաղին:

ՎՀՆ.— (զայրացկոտ) Բնակա՛ն է...

ՍԵԼՄ.— Շուշանը աչքէ հեռացնես... (ա-
կանջէն վար) հետը խաղի ալ չ'ելլաս... Դուրս
կ'ելլէ: Դուռները կը գոցուին: Շուշան եւ Վա-
հան մինակ են:

Վ Ե Յ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՎՍՀԱՆ ԵՒ ՏԻԿԻՆ ՇՈՒՇԱՆ

ՎՀՆ.— Վա՛յ ինծի, վա՛յ ինծի:

ՇՈՒՇ.— Լռէ՛, հիմա կնիկդ կը լսէ...

Շատ գեղեցիկ կնիկ մը ունիս, գիտե՞ս:

ՎՀՆ.— (Բարկացած) Տխմար մը:

ՇՈՒՇ.— Այդ այդպէս է: Շատ շուտ կը
մտերմանայ կոր, չափէն աւելի շուտ:

ՎՀՆ.— Ինծի նայէ՛, դուռն ե՞րբ պիտի
վերջացնես այս կատակերդութիւնը: Ըսէ՛, դուռն
օձիքս ե՞րբ պիտի ձգես:

ՇՈՒՇ.— Վահա՛ն, Վահա՛ն... չնորհալի
չես այսօր:

ՎՀՆ.— Զգո՛յձ, որովհետեւ երբ համբե-
րութիւնս հատնի, վա՛յ քեզ . . . Այլ չափը ան-
ցուցիր...

ՇՈՒԾ.— Երախսայ, ըսածդ, ըրածդ, ու-
զածդ չես գիտեր:

ՎՀՆ.— Իսկ ի՞նչ է քու ուզածդ, տեսնեմ:

ՇՈՒԾ.— (Բազմոցին վրայ) Նախ՝ հոս ե-
կուր և նստէ . . .

ՎՀՆ.— Ո՛չ:

ՇՈՒԾ.— Անմիջապէ՛ս, կ'ըսեմ քեզի . . .
Հոս եկուր և նստէ: (Ոտքի կ'ելլէ կը բռնէ վա-
հանին օծիքէն եւ բռնի կը նստեցնէ բազմոցին
վրայ) Այս ի՞նչ կը նշանակէ, տեսնեմ . . . Ին-
ժի հպատակիլդ մոռցա՞ր: Համբուրէ՛ զիս նայիմ:

ՎՀՆ.— Այդ էր պակաս:

ՇՈՒԾ.— Համբուրէ՛ կ'ըսեմ, թէ ո՛չ ապ-
տակը կ'ուտես:

ՎՀՆ.— Ո՛ւֆ . . . (կը համբուրէ)

ՇՈՒԾ.— Ըսէ որ կը սիրես զիս . . .

ՎՀՆ.— Ո՛չ:

ՇՈՒԾ.— Ըսէ՛, կ'ըսեմ, եթէ ո՛չ . . .

ՎՀՆ.— Հա՛, հա՛, կը սիրեմ քեզ:

ՇՈՒԾ.— Ատկէ լաւ: Եռանդով, կրակով:

ՎՀՆ.— (Զայրացկոտ) Կը սի-րե՛մ քեզ . . .
Ո՛ւֆ...

ՇՈՒԾ.— Այդպէ՛ս . . . Իսկ դուն, վա՛սա-
նիկս, չես կրնար երեւակայել ի՛նչչափ երջա-
նիկ եմ քեզ տեսնելու, ի՛նչ անուշ օրեր պիտի
անցունենք դարձեալ իրարու հետ:

ՎՀՆ.— (կը փորձէ ոտքի ելլել) Ի՞նչ . . .
Արդեօք սխա՞լ հասկցայ:

ՇՈՒԾ.— (ստիպելով որ նստի) Նստէ՛ . . .
Ի՛նչ անուշ օրեր պիտի անցունենք դարձեալ...
Պիտի խածնեմ քեզ, պատառ պատառ պիտի ը-
նեմ քեզ, այնքան որ կը ցանկամ քեզ ցաւ-
ցունել:

ՎՀՆ.— Տիկի՛ն, միթէ կարո՞ղ եմ լըր-
ջօրէն խօսիլ:

ՇՈՒԾ.— Ո՛չ, . . . Բերա սենեակ մը վար-
ձած և կահաւորած եմ, հոն է որ պիտի գաս:

ՎՀՆ.— (փախչելով) Ո՛չ, պիտի չգամ:

ՇՈՒԾ.— Ըսէ՛ որ պիտի գաս, թէ ո՛չ
ծեծը կ'ուտես:

ՎՀՆ.— Հո՛գս, կը պոռամ, եւ բոլորը
ներս կը վաղեն:

ՇՈՒԾ.— Ուզածս ալ ան է: Ես գայթակ-
ղութենէն չեմ վախնար:

ՎՀՆ.— Ա՛խ աս կնիկը, ա՛խ աս կնիկը:

ՇՈՒԾ.— Պիտի գա՛ս:

ՎՀՆ.— Պիտի գամ:

ՇՈՒՇ.— Եւ վաղը կը մեկնինք դէպի
Եգիպտոս:

ՎՀՆ.— Ես կը հակառակիմ ատոր... Հա-
ւանական է որ մենք չմեկնինք:

ՇՈՒՇ.— Քանի որ այդպէս է... չենք
մեկնիր:

ՎՀՆ.— Այս եղածը չտեսնուած բան է:
Քենէ փախչելու և օձիքս ազատելու համար էր
որ այս ճամբորդութիւնը որոշէր էի բնել...
Եւ դուն հիմա միջոցը կը գտնես ինքզինքդ
հրաւիրելու...

ՇՈՒՇ.— Ես քեզի կանխաւ ըսեր էի
այս բոլորը... Երեք ամսուան արձակուրդ մը,
և ատիկա մեծ բան էր արդէն... Դուն չես
գիտեր թէ տխուր էր Գնալըն առանց քեզի:
Ձուկ որսալու ելած միջոցիս, քու կարօտդ զիս
չարաչար կը տանջէր:

ՎԱՀՄՆ.— Կամաց ըսէ՛:

ՇՈՒՇ.— Հապա մեր ծովահայեաց քա-
րայրը ուրտեղ բռնութիւն բանեցուցիր վրաս...

ՎՀՆ.— Ե՞ս, բռնութիւն բանեցուցի...
Ընդհակառակը դուն էիր որ...

ՇՈՒՇ.— Հոգ չէ, արդիւնքը միեւնոյն
է... Ա՛խ, այնչափ տառապեցայ... Բայց հոգ
չէ, խօսք էի տուեր... Արձակուրդը հիմա ա-
ւարտեցաւ... Ուրեմն՝ իմ նախկին տեղս կը

գրաւեմ գարձեալ և կը պահանջեմ որ... իմս
ըլլաս գարձեալ:

ՎՀՆ.— Բայց... Տիկի՛ն... Կացութիւնը
փոխուած է:

ՇՈՒՇ.— Ինչէ՞ն:

ՎՀՆ.— Կ'ուզե՞ս որ ըսեմ... որովհետեւ ես
իմ կինս շատ կը սիրեմ:

ՇՈՒՇ.— Ուրիշ անգամ չըսես ատիկա,
աչքդ կը հանեմ:

ՎՀՆ.— (խոյս տալ փորձելով) Կը սիրեմ
կնիկս, կը սիրեմ կնիկս... Ես չեմ ուզեր ան-
հաւատարիմ ըլլալ իրեն:

ՇՈՒՇ.— Եւ սակայն, Պարոն, պիտի ստիպ-
ուիս խաբել զինքը:

ՎՀՆ.— Երբէ՛ք... Կը նախընտրեմ ա-
մէն ինչ խոստովանել:

ՇՈՒՇ.— Ի՞նչ կեցեր ես... Ըսէ՛, խոս-
տովանէ... Բայց այդ բոլորը կացութիւնը
չփրկեր: Ես քուկդ եմ աչխարհը իրար իսկ
անցնի: Ես տկար կի՛ն մըն եմ...

ՎՀՆ.— (մեկնուսի) Եթէ տկարը այս է,
Աստուած պահէ մէկալէն:

ՇՈՒՇ.— Բայց էրիկ-մարդու մը չափ ու-
ժով եմ ես քեզ այդ տխմար կնկանդ ձեռքէն
չատ գիւրին կ'առնեմ:

ՎՀՆ.— Եթէ դուն օճախս մարես, էրկանդ ամէն ինչ կ'ըսեմ:

ՇՈՒՇ.— Կարո՞ղ ես:

ՎՀՆ.— Վստահարար, հւ այն ատեն... խերդ կ'անիծուի:

ՇՈՒՇ.— Կը կարծե՞ս: Խեղճ տղա՛յ, Արդիւնքը ըսե՛մ հիմակուընէ: Ես՝ ապահարզան, դուն ապահարզան, իրար կ'առնենք:

ՎՀՆ.— Ի՞նչ աղուոր երեկոյթ, ըսելիք չկայ Նգովից արմատ: Բայց դուն ի՞նչ ունիս երակներուդ մէջ, արի՞ւն թէ ուրիշ բան:

ՇՈՒՇ.— Քեզ ունիմ երակներուս մէջ... Դուն ես որ արիւնը կը փոխանորդես երակներուս մէջ եւ եթէ փորձես պրծել, Աստուած այնտեղ գործ չունի... Համբուրէ՛ նայիմ Շուշանդ է:

ՎՀՆ.— Ո՛չ:

ՇՈՒՇ.— Ի՞նչ... Կ'ըմբոստանա՞ս: (Զեռք կը վերցնէ):

ՎՀՆ.— (համբուրելով) Ա՛ռ:

ՇՈՒՇ.— Ատկէ լաւը (վախան դարձեալ կը համբուրէ) Այդպէ՛ս: Եւ ըսէ՛ որ կը սիրես ինձի:

ՎՀՆ.— Կը սիրեմ քեզի:

ՇՈՒՇ.— Ուրեմն այս իրիկուն ժամը ու թի՛ն կը սպասեմ քեզի... Բայց պէտք է ըսեմ

քեզի որ եթէ քառորդ ժամ մը ուշանաս, տանդ դուռը ձեռք կ'առնեմ:

ՎՀՆ.— Աղէ՛կ, աղէ՛կ, Պիտի դա՛մ:

ՇՈՒՇ.— Շատ լա՛ւ, Պարոն ըմբոստ ժըպիտ մը, շուտ, Շուշանիդ որ քեզ կը սիրէ ու կը պաշտէ, որ գերի է դարձած քեզի (վախան բռնի ժպիտ մը կ'ընէ) Այդպէ՛ս... Ես ներս կ'երթամ հիմա, կարգս եկած ըլլալու է: Ցտեհ սութի՛ւն, խո՛ւշս: (Դուրս կ'ելլէ)

Ե Օ Թ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՎԱՀԱՆ, ՅԵՏՈՅ ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ ԵՒ ՄԱՆՆԻԿ

ՎՀՆ.— Կացութիւնս յետին աստիճանի աղուոր է եթէ ճամբորդութիւնս յետաձգեմ, կի՛նս պիտի նեղանայ: Եթէ ճամբորդեմ, Շուշանը օձիքիս փակած ըլլալով, կեանքս չըջուն դժոխքի մը պիտի փոխուի եւ վերջ ի վերջոյ կի՛նս ամէն բան պիտի իմանայ... Ի՞նչ ապուշ եմ եղեր երեք տարի առաջ: Իրաւունք ունի՛ն երբ ձուկ որսալը վտանգ է, կ'ըսեն: Եւ ահա կեանքս թունաւորուեցաւ:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— (ներս կը մտնէ) Դուք հո՞ս էք: Ներսը ձեզի սպասեցին: Եւ տեսնելով

որ չէք երթար, ձեր տեղը առին: Տիկ. Վարդուհի որոշեց վերջապէս խաղին մասնակցիլ: ՎՀՆ.— Հապա՞ կինս:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Անիկա իր տեղը Տիկ. Շուշանին տուաւ: Հիմա քովն ի վեր խաղը կը կառավարէ:

ՎՀՆ.— Գուշակութիւնս ճիշտ ելաւ:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Նեղսրտած կ'երեւիք, Պարոն Վահան: Արդեօք անհանգի՞ստ էք: Բա՞ն մը ունիք:

ՎՀՆ.— (անուշադիր) Այո՛... ո՛չ (մէկուսի) Զուկ որսալը...

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Եթէ չէ՞ք նեղուիք կըրնա՞մ ձեր հետը մնալ: Խիստ համակրելի էք:

ՎՀՆ.— Շատ ազնիւ էք Պարոն:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Անկեղծ եմ: Քիչ առաջ, շատ հարեւանցի ձեռով մը մեզ իրարու ներկայացուցին... ահա՛ այցաքարտ: (Թղթապա նակէն այցաքարտ մը կը հանէ եւ կուտայ Վահանին)

ՎՀՆ.— Շնորհակա՛լ եմ ... իմինս:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— (կը կարդայ) Վահան Շարդունի, գրող: Ո՛հ, ես շատ կը սիրեմ գրողները:

ՎՀՆ.— (կը կարդայ) Բրօֆէսէօն Յա-կոբ, Բրօֆէսէօն Ընդհանուր գիտութեանց: Ես

կը կարծի ի որ միայն քնածութեամբ կը զբաղէիք:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Այո՛, պարապոյ ժամերուս: Շատ հետաքրքրաշարժ գիտութիւն մըն է:

ՎՀՆ.— (հեգնոտ) Իրա՞ւ: Եւ դուք կը հաւատաք այդ յիմարութիւններուն:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— (զարմացած) Յիմարութիւննե՛ր... Ես աչքերովս տեսած եմ, արդիւնաբեր, համոզիչ փորձեր տեսած եմ, ենթականեր զորս կը քնացնէին և որոնք կէտ առ կէտ մագնիսացող անձին պայմաններուն կը հետեւէին հաւատարմօրէն:

ՎՀՆ.— Զտեսած չեմ կրնար հաւատալ... Անկարելի է որ քնացած մէկը ուրիշին խօսքին հնազանդի:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Քնացած ըլլալու չէ միայն հնազանդելու համար: Զանազան ենթականեր, իրենց կամքէն աւելի զօրաւոր իշխանութեան մը ներքեւ գտնուելով, արթուն վիճակի մէջ խկ կը հնազանդին...

ՎՀՆ.— (մէկուսի) Կ'արդուկէ կոր: (Բրօֆէսէօն) Անկարելի է: (ուսերը կը ցնցէ)

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Ինչո՞ւ այդ թերահաւատ չեչտը կ'առնէք Պարոն Վահան: Ես աչքերովս տեսած եմ, այնպէս ինչպէս որ ձեզ կը տես-

նեմ հիմայ, արթուն մարդիկ, որոնք, հակառակ իրենց կամքին, կը հնազանդէին տրուած հրահանգներուն: Սա ալ ըսեմ որ դուք, Պարոն Վահան, սքանչելի մագնիսացնող մըն էք...

ՎՀՆ.— Ե՛ւ այդ ուրկէ՞ տեսաք:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Քիչ առաջ, երբ ձեզ կը դիտէի, տեսայ որ ձեր նայուածքէն եզական հաղուադէպ իշխանութիւն մը դուրս կը ցայտէր: Դուք բնաւ չէք փորձած ձեր դիմացինը քնացնել...

ՎՀՆ.— Ես անձամբ, բնա՛ւ... բայց տեսած եմ մարդիկ որոնք զրաճներս կարգաւորվ քնացած են:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Եւ դուք բնաւ չէ՞ք փորձած ձեր ազգականները կամ բարեկամները քնացնել:

ՎՀՆ.— Բնա՛ւ: Ես եթէ փորձած ըլլայի, դուք կը կարծէի՛ք որ յաջողէի:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Ապահովաբա՛ր: Ձենէ դուրս ցայտող առանձնատուկ իշխանութիւնը ջախջախիչ փաստ մըն է ձեր քնածական կարողութեան:

ՎՀՆ.— Այդքա՞ն... Ինծի նայեցէ՛ք... Ճիշտ է որ մաքնիսացնող մը կարող է ենթա-կային միտքը կառավարել ուղածին պէս:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Բնական է:

ՎՀՆ.— Ենթադրենք որ կին մը, ամուսնացած կին մը երիտասարդի մը օձիքին փակած ըլլայ...

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Կը պատահի...

ՎՀՆ.— Ափսո՛ս, այո՛... Ուրեմն՝ եթէ երիտասարդը կնկան ըսէ.— «Կը հրամայեմ քեզի որ այլեւս զիս չսիրես» այդ երիտասարդին օձիքը կը ձգէ՞ թէ ոչ:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Անկասկած... բայց լաւագոյն է որ երիտասարդը հրամայէ անոր ուրիշը սիրել... ամուսինը, օրինակի համար...

ՎՀՆ.— Ամուսինը անկարելի է:

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Ուրեմն ոեւէ մէկը... և կինը կը հնազանդի, ապահով եղէք:

ՎՀՆ.— Նոյն իսկ եթէ ընտրեալը... Պ. Ադոկոտսը ըլլար...

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Բնականաբա՛ր... բայց սիրտ ունենալու է այդ ցուցանքին վրայ նայելու համար:

ՎՀՆ.— Մեզի ի՛նչ... Աւետարանը անհաւատարիմ կնոջ համար դուրս չ'ունի... բայց ինչպէ՞ս գործելու է...

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Կը կեդրոնացնէք ձեզ կամքը, և կը ցանկաք ձեր բոլոր ուժե-՛րը՝ Ներ իշխանական կարողութիւնը ուղե-՛ւով ըն-

տրուած ենթակային վրայ: Յետոյ հրամանը կուտաք բարձր կամ ցած ձայնով:

ՎՀՆ.— (փորձելով) Կեցէ՛ք, կեցէ՛ք... այսպէ՛ս: Կը ցանկամ, կը ցանկամ...

ԲՐԾՖ. ՅԱԿՈԲ.— Ո՛չ այդպէս: Գնդակ չէ որ կը խաղա՞ք: Այսպէ՛ս: Հրամայակա՛ն: Կը ցանկա՛մ, կը ցանկա՛մ:

ՎՀՆ.— Հասկցայ, հասկցայ (Բրծֆ. Յակոբին ըրածը կապկելով) Կը ցանկամ որ Ադուկտուսը սիրես...

ԲՐԾՖ. ՅԱԿՈԲ.— (Ետ ետ կ'երթայ) Ուշադրութիւն, իմ վրաս չէ...

ՎՀՆ.— Այո՛... կը ցանկամ որ Ադուկտուսը սիրես... (կը դառնայ դէպի դուռը)

ԲՐԾՖ. ՅԱԿՈԲ.— Կա՛ն է այդպէս: Շատ լաւ է:

ՎՀՆ.— Կը ցանկամ որ Ադուկտուսը սիրես: (Դուռը կը բացուի: Ներս կը մտնէ Մաննիկ: Կը դողդողայ):

ԲՐԾՖ. ՅԱԿՈԲ.— Շատ լաւ է այդպէս...

ՎՀՆ.— Բայց անկարելի բան է... (Մաննիկին) Ի՞նչ կայ:

ՄԱՆ.— (Երագէ մը արթնցածի պէս) Պա՛ռո՛ն, Տիկին Վարդուհին ապուշի մը պէս կը կոր եղեր:

ՎՀՆ.— (խիստ) Մաննի՛կ:

ՄԱՆ.— Պ. Լեւոնը այդպէս ըսաւ... Եւ խնդրեց Պ. Բրոֆէստէն որ գայ Տիկինին տեղը առնէ:

ԲՐԾՖ. ՅԱԿՈԲ.— Իսկոյն: (Կ'առաջանայ) Դուք փորձեցէ՛ք ձեր կարողութիւնը, փորձեցէ՛ք տակաւին: Արդիւնքը կը տեղեկացնէ՛ք ինձի քիչ յետոյ: (Դուռս կ'ելլէ)

Ո Ի Թ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՎԱՀԱՆ, ՄԱՆՆԻԿ ԵՒ ԵԴՈԿՏՈՍ

ՄԱՆ.— Պարոնը խմիչ չ'ուզեր:

ՎՀՆ.— Ո՛չ, չ'որհակալ եմ:

ՄԱՆ.— Կրնա՞մ վերցնել:

ՎՀՆ.— Այո՛, այո՛: (Մէկուսի) Ի՞նչ ապուշ եմ... Ելեր սա՛ անօթին մտիկ կ'ընեմ: Թեւադրութիւն, քնածութիւն... սուտ սուտ բաներ, Լեւոնին պէս աւանակները խաբելու միջոցներ:

ՄԱՆ.— Ի՞նչ ըսիք, Պարո՛ն:

ՎԱՀ.— Ոչի՛նչ, ... ոչինչ (Մաննիկ դուռ ելելու կ'ըլլայ, ներս կը մտնէ Ադուկտուսը:)

ԱԴՈԿ.— Ներողութիւն, Պարո՛ն, գիրք մը մոռցեր եմ այստեղ... Մաննի՛կ...

ՄԱՆ.— Ա՛խ, Պարոն Ադոկտոս:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ո՞ւր թխմեր են գիրքերս:

ՄԱՆ.— (մօտենալով) Ես չգտայ անոնց, գիտե՞ս...

Ա.Դ.ՈԿ.— Տեսայ, տեսայ, հոս են դրեր...

ՄԱՆ.— (փնշելն բռնած) Վայկրեան մը...

Ատանկ մի՛ երթար, Պ. Ադոկտոս:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ի՞նչ կ'ուզես: Պէտք է երթամ, Աշխատանք ունիմ: (վախանիլն) Երեւակայեցէք, Պարոն, որ վարը, բակը, սէտիւրին վրայ դրին ինծի: (վախան մտածկոտ չպատասխանելը)

ՄԱՆ.— Չ'ըլլալիք բան... Գեղի պէս մէկը... ուշիմ, գիտնական...

Ա.Դ.ՈԿ.— Վրաս մի՛ խնդար, Մաննիկ:

ՄԱՆ.— Իբրեւ կ'ըսեմ... մանաւանդ քեզի չափ հաճելի մէկու մը...

Ա.Դ.ՈԿ.— Պակա՞ս ես... Բիչ առաջ ցուցանք կ'ըսէիր ինծի:

ՄԱՆ.— Աղէկ մը չէի նայած... Հիանալի, աղուոր զուլս մը...

Ա.Դ.ՈԿ.— (զարմացած) Ի՞նչ:

ՄԱՆ.— Շատ կը հաւնիմ կոր քեզի, գիտե՞ս... չա՛տ:

Ա.Դ.ՈԿ.— Խենդացա՞ր, աղջիկ... (դուրս ելլելու վրայ)

ՄԱՆ.— (կը քսուընտի) Պ. Ադոկտո՛ս... տա-

բօրինակ ուժ մը դէպի քեզ կը տանի ինծի... Մինակ տեղ մը, բան մը պիտի ըսեմ քեզի...

Ա.Դ.ՈԿ.— Օձիքս ձգէ, աղջիկ... Պ. Վա-հան, պաշտպանեցէք ինծի:

Վ.Հ.— Հետաքրքրկան է: Միթէ՞...

ՄԱՆ.— Եկո՛ւր, աղուորս, սէտիւրին վրայ, վարը, բակը... Եկուր որ պաշ ընեմ քեզի:

Ա.Դ.ՈԿ.— Ձէ՛, չէ՛... Հեմ ուզեր... Հեմ ուզեր:

ՄԱՆ.— (փնշելն քաշելով) Ուզես չ'ուզես առ է... Ես քեզի շատ կը սիրեմ կոր... կը ցանկամ կոր քեզի... շուտ, խոհանոց: (Քաշկոտելով կը տանի)

Ա.Դ.ՈԿ.— (կռուելով) Օգնութի՛ւն, խենդ է, խենդ է...

Ի Ն Ն Ե Ր Ր Ո Ր Գ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՎԱՀԱՆ (մինակը)

ՎԱՀ.— Զարմանալի՛ բան... Ասոր չէի սպասեր: Աչքերովս իսկ տեսած ըլլայի պիտի չհաւատայի... Սա՛ Բրօֆէսէօն Յակօբին ըսած-ները ճշմարիտ են արդեօք: (Պահ մը) Այո, երբ կամքս կեդրոնացուցի, Մաննիկ ներս մտաւ:

Ուրեմն՝ ան է որ ընդունեց իմ իշխանական կարողութիւնս... այո՛... այո՛... Ուրեմն՝ իմ կամքս է որ կը գործէ հիմա... եւ արդէն «տաւրօրինակ ուժ մը դէպի քեզ կը տանի ինծի» ըսաւ Մաննիկը։ Աս արդէ՛կ... ապացոյցը մէջ տեղն է... Աս արդէ՛կ... Ո՛հ, քանի որ այդպէս է, ժամանակ չկորսնցնենք և գործի սկսինք, (դուռին դարձած) եգիպտոս կ'ուզես երթալ, հա՞, Շուշան, հիմայ կը տեսնաս... (կը կենայ) Հա՛ւ, բայց մէկու մը վրայ յաջողիս չնշանակէր որ միւսին վրայ ալ պիտի յաջողիմ... Ի՞նչ կարեւորութիւն ունի։ Փորձելով մարդ բան չկորսնցնէր։ ('կերթայ դուռը կը բանայ։ Գունէն քովընտի սենեակը կը տեսնուի։ Այրերը նըստած են եւ թուղթ կը խաղան։ Իսկ կլնները, ոտքի, կը տեսակցին։) Կեդրոնացնեմ կամքս... (Ձեւ մը կ'ընէ) Այսպէ՛ս։ «Կը ցանկամ որ Ադոկտոսը սիրես։ Կը ցանկամ որ Ադոկտոսը սիրես»։ Պրծա՛ւ... մէյ մըն ալ որպէսզի ուժով մը փախչի։ «Կը ցանկամ որ Ադոկտոսը սիրես»։ Նզովից արմատը։ Հիմա, եթէ արդիւնք մը ձեռք չբերեմ, կը նշանակէ որ այդ Բրօֆէսէօն Յակոբը ախմախին մէկն է։ Ես երթամ Ադոկտոսը բերեմ հիմա։

Տ Ա Ս Ն Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն
ՇՈՒՇԱՆ, ՍԵԼՄԱ և քիչ յետոյ ԱԴՈԿՏՈՍ

ՍԵԼՄԱ.— (Կը շարունակէ սկսուած խօսակցութիւն մը) Այո՛, սիրելիս, իրաւունք ունիս... Մեր գոյքերը մէկ տեղ մը հաւաքելու ենք։

ՇՈՒՇ.— Ուրեմն՝ դուն կառքը ինծի պիտի դրկես գոյքերով միատեղ։ Իմիններս ալ կը բեռցնեք կառքին վրայ և չիտակ քարափ։

ՍԵԼՄ.— Այս ճամբորդութիւնը խելքս զլիսէս կը տանի կոր։

ՇՈՒՇ.— Իսկ եթէ ամուսինդ հակառակի...

ՍԵԼՄ.— Ամուսինս իմ խօսքէս դուրս չ'ելլէր... չատ թոյլ է...

ՇՈՒՇ.— Գիտե՛մ։

ՍԵԼՄ.— Հաճոյակատար է ասոր հետ մէկ տեղ։ Եթէ աւելի մտերմանաս հետը, պիտի տեսնաս ինչ սքանչելի մարդ է։

ՇՈՒՇ.— Գիտե՛մ, գիտե՛մ։

ՍԵԼՄ.— Շատ աւելի հիանալի մարդ է մտերմութեան մէջ։ (Ներս կը մտնէ Ադոկտոս)

ԱԴՈԿ.— Ո՛ւֆ... հազիւ ձեռքէն պրծայ... (Նշմարելով կլնները) Ո՛հ, հազար ներողութիւն տիկիններ։ Գիրքերս փնտռելու եկած եմ։

ՇՈՒՇ.— Մենք ձեզի չենք նեղեր, Պարոն:

ՍԵԼՄ.— (Յանկարծ փոխուած) Ո՛հ. . . ո՞վ է... այս Պարոնը:

ՇՈՒՇ.— Կարծեմ Պ. Ադոկտոսն է, Պ. Լեւոնին քարտուղարը:

ԱՂՈԿ.— (Գետնէն գիրքերը ժողովելով) Եղաւ... կը մեկնիմ, տիկիններ:

ՍԵԼՄ.— Ինչո՞ւ այդպի շուտ... Պ. Ադոկտոս, այնպէս չէ՛...:

ԱՂՈԿ.— Այո՛, Տիկին, Ադոկտո՛ս:

ՍԵԼՄ.— Պ. Լեւոնին քարտուղարը:

ԱՂՈԿ.— Այո՛, Տիկին... Ներողութիւն կը խնդրեմ այս թափթփած երեւոյթովս ներկայանալուս համար: Յանցանքը իմս չէ... աղջիկը խենդեցեր է...:

ՍԵԼՄ.— Հոգ չէ... հոգ չէ...:

ԱՂՈԿ.— Տիկինը յետին աստիճանի ներողամիտ է: (Մէկուսի) Անանկ մը կը նայի կոր ո՞ր կարծես պիտի լսփէ ինծի:

ՍԵԼՄ.— Նստեցէ՛ք, Պարոն Ադոկտոս: Շատ մեծ հաճոյք պիտի առնեմ ձեզի հետ խօսակցելով:

ՇՈՒՇ.— (զարմացած) Սեւթա՛, Սեւթա՛...:

ՍԵԼՄ.— (անուշադիր) Անհունօրէն համակրեցայ ձեզի, Պ. Ադոկտոս:

ԱՂՈԿ.— Երախտապարտ եմ, Տիկին, և շուարած միանգամայն:

ՍԵԼՄ.— Զարմանալի՛ է: Անյաղթելի ուժ մը դէպի ձեզ կը մղէ ինծի:

ԱՂՈԿ.— Հէ՞:

ՇՈՒՇ.— Այդ ի՛նչ խօսք էր...

ՍԵԼՄ.— Ես ձեզ չէի տեսած բնաւ: Ի՛նչ նուրբ գիծեր, ի՛նչ ուշիմ դէմք, Աստուած իմ Պ. Ադոկտոս, ես ձեզի շատ հաւնեցայ, գիտէ՞ք:

ԱՂՈԿ.— Երա՞զ է թէ իրականութիւն... Արդեօք մէկէն ի մէկ ադոկտոսացո՞յ...:

ՇՈՒՇ.— Ո՛հ, Պարոն, ո՛չ, չէք փոխուած: Բայց լաւ կ'ընէք եթէ շուտ մը կծիկը դնէք հոսկէ:

ՍԵԼՄ.— Հոս կեցէ՛ք, Պ. Ադոկտոս: Ես այնքա՛ն երջանիկ եմ, այնքա՛ն ուրախ ձեզ իմ մօտս ունենալուս...:

ՇՈՒՇ.— Չեմ հաւնիր կոր: Խենդեցա՞ւ արդեօք:

ԱՂՈԿ.— Սպասուհիին պէս, Տիկին, ճիշտ սպասուհիին պէս:

ՍԵԼՄ.— Ինծի նայեցէ՛ք Պ. Ադոկտոս... Այլ չեմ կրնար կոր գիմանալ: Համբուրել կ'ուզեմ:

ԱՂՈԿ.— Ս՛հ, Տիկին, չ'ըլլալիք բան է... Բիչ առաջ ես մերժեցի նաեւ սպասուհիին...

ՍԵԼՄ.— Պ. Ադոկտո՛ս, կը պաղատ .

ԱԴՈԿ.— Բայց, Տիկին, տեղս պիտի կոր-
սնցնել տաք ինծի...

ՍԵԼՄ.— Կը սիրեմ ձեզ, Պարոն Ադոկ-
տո՛ս, կը սիրեմ, կը սիրեմ, կը սիրեմ:

ՇՈՒՇ.— Խենդեցա՛ր Սելմա:

ՍԵԼՄ.— Հանգիստ ձգէ ինծի: Կը սիրեմ
կոր հասկցա՞ր:

ԱԴՈԿ.— Տիկին... կը պաղատիմ... թող
տուէք ինծի... Ես կոյս եմ...

ՍԵԼՄ.— Այդ աւելի՛ լաւ...

ԱԴՈԿ.— Ես իմ կեանքս նուիրած եմ գի-
տութեան... Ապագաս կը խորտակէք, Տիկին:

ՍԵԼՄ.— Հո՛գս հո՛գս... Ինչ կ'ուզես ան
եղիւր... Մի՛ փախի՛ր, մի՛ փախի՛ր, Աշխարհիս
ծայրն ալ երթաս ետեւէդ պիտի գամ, Ադոկտո՛ս:

ԱԴՈԿ.— Զ'ըլլա՛ր, չ'ըլլա՛ր... (Շուշանին)
Տիկին, զսպեցէք, կ'աղաչեմ: (Դուրս կ'ելլէ)

ՍԵԼՄ.— Իմա ես, Ադոկս, իմա ես (Ետե-
ւէն դուս կ'ելլէ)

Տ Ա Ս Ն Ը Մ Է Կ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՇՈՒՇԱՆ—ՎԱՀԱՆ

ՇՈՒՇ.— Սարսափելի՛ բան... Աչքովս տես-
նէի պիտի չհաւտայի... Սելման այնքան քաղ-

ցըր, այնքան խաղաղ բնութեան տէր... և դաս-
տիարակուած կին մը... Ես ալ երբեմն էրիկ-
մարդոց վրայ նետուած եմ թէեւ, բայց ո՛չ
այսքան վրան—բաց ձեւով մը:

ՎՀՆ.— (Ներս մտնելով) Պարապը ելայ:
Ժամ մըն է սա ցուցանքը կը փնտռեմ... վա-
րը, բակը չէ:

ՇՈՒՇ.— (խնդալով) Պ. Ադոկտոսը... հոս
էր վայրկեան մը առաջ:

ՎՀՆ.— Դուռն տեսա՞ր զինքը:

ՇՈՒՇ.— (խնդալով) Այո՛, այո՛... և մինչև
իսկ հետն ալ խօսեցայ:

ՎՀՆ.— Եւ... ինչպէ՞ս գտար զինքը:

ՇՈՒՇ.— Յուցանք մը:

ՎՀՆ.— Այդքա՞ն:

ՇՈՒՇ.— Զարհուրելի՛... հասարակ... աղ-
տո՞տ:

ՎՀՆ.— Անկե՞ղծ... Ես զինքը ինձմէ աղ-
ուոր կը կարծէի:

ՇՈՒՇ.— Այդ ուրկէ՞ հանեցիր:

ՎՀՆ.— (մէկուսի) Նզովից արմատը... Զյա-

ջողեցաւ:

ՇՈՒՇ.— Բայց... պէտք է ըսեմ որ ամէն
մարդ իմ կարծիքս չ'ունի այդ մասին:

ՎՀՆ.— Այո՛, այո՛... զիտեմ... Մանսիկը,
օրինակի համար...

ՇՈՒՇ.— Ո՛հ, ո՛հ, ո՛հ, Մաննիկին համար
չէ ըսածս: Թէն չարասիրտ կին մը չեմ, բայց
պարտականութիւն մը կը համարեմ կանուխէն
չարիքի մը առաջըը առնել ամէն բան իմաց-
նելով քեզի: Կինդ կը խաբէ... քեզի և կամ
չիտակը ըսելու համար, պիտի խաբէ քեզի...
եւ սանկ ու նանկ չէ, արտառոց ձեւով մը:

ՎՀՆ.— Խնդալիք բան է ըսածդ... Կինս
ինծի խաբէ... Եւ որո՞ւ հետ, Տիկին, կրնայի
հասկնալ:

ՇՈՒՇ.— Ադոկտոսին հետ:

ՎՀՆ.— (խնդալով) Իրա՞ւ... Ուրիշ ան-
գամ եթէ զրպարտելու ըլլաս, քիչ թէ շատ
կ'լլուելիք սուտեր նայէ որ գլտորես:

ՇՈՒՇ.— Ձե՞ս հաւատար: Իսկ եթէ ըսեմ
որ իմ ներկայութեանս կինդ անոր վիզը պլ-
ուեցաւ... պիտի հաւատաս:

ՎՀՆ.— Չար կատակէն չեմ ախորժիր...

ՇՈՒՇ.— Քեզի կ'ըսեմ որ Սելման իմ առ-
ջեւ շատ ամօթալի բաներ ըսաւ Ադոկտոսին:

ՎՀՆ.— (կամուս կամաց մտահոգուելով)
է՛... է՛...

ՇՈՒՇ.— Եւ այնքան առաջ գնաց որ մին-
չեւ իսկ «անծանօթ ուժ մը» ըսաւ «քեզի կը
բերէ ինծի...» եւ ետեւէն գնաց:

ՎՀՆ.— Իրա՞ւ, իրա՞ւ:

ՇՈՒՇ.— Ի՞նչ կը պոռաս:

ՎՀՆ.— Անծանօթ ուժը... զօրութիւնը...
զօրութիւնը:

ՇՈՒՇ.— Ի՞նչ զօրութիւն...

ՎՀՆ.— Սխալ տեղ է գացեր... սխալ կըն-
կան մը վրայ... գէշ նշան եմ առեր: Քու վրադ
էր որ Թափել ուղեցի և գացեր եկեր իմ կնոջս
վրայ եմ Թափեր:

ՇՈՒՇ.— Թափելիքդ ի՞նչ է... չեմ հասկը-
նար կոր:

ՎՀՆ.— Սխալեր եմ... ես ցանկացեր էի
որ դո՛ւն սիրես Ադոկտոսը և ո՛չ թէ կինս...

ՇՈՒՇ.— Ե՛ս Ադոկտո՞սը սիրեմ...

ՎՀՆ.— Այո՛, այո՛, դուն պիտի բռնուէիր
անոր... Տէ՛ր Աստուած, բան մը չպատահած եր-
թամ կինս ձեռքէն առնեմ... Ա՛խ, բան մը ե-
ղած չ'ըլլայ... (վազելով դուրս կ'ելլէ)

Տ Ա Ս Ն Ե Ր Կ Ո Ւ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՇՈՒՇԱՆ — ԱԴՈԿՏՈՍ

ՇՈՒՇ.— Ես բան չհասկցայ: Ի՞նչ է, ...
կայ, ի՞նչ կ'ըլլայ կոր... ես բան չհասկցայ...
այնքան որ գլուխս կը գառնայ (դուրսէն՝ կըռ-
ուրտուրի աղմուկ) Իրար կը ծեծեն կոր, ի՞նչ է:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— (Դուռը հրելով ներս կը մտնէ) Օգնութիւն... Ազատեցէ՛ք: Մեռցնէ պիտի ինծի...

ՇՈՒԾ.— Ի՞նչ պատահեցաւ:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Տիկին Սելման բռնի համբուրել կ'ուզէր ինծի... Ես դէմ կը դնէի, Տիկին: Բայց ան ինձնէ ուժով էր... և եթէ Պ. Վահանը ատենին չհասնէր, վստահ եղէք որ կուտութիւնս վրայ կուտայի...: Արիւն քըրտինքը մտայ, Տիկին...

ՇՈՒԾ.— (Գլխէն մինչեւ ոտքերը Ա.Դ.ՈՒԿ-ը կը չափչփէ) Հանգիստ ըրէք, Պ. Ադոկոս:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Ես ի՞նչ պիտի ընեմ հիմա... Պ. Վահանը Պ. Լեւոնին պիտի դանդաճուի... Եւ տեղս պիտի կորսնցնեմ... Կ'երդնում, Տիկին, որ ես բան մը չ'ըրի Տիկին Սելմային որպէսզի իր պարտականութիւնները ուրանայ:

ՇՈՒԾ.— (միշտ զինքը դիտելով) Վստահ եմ այդ մասին:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Ի՞նչ օր էր, այսօր... Ի՞նչ հանգիստ էի... Ամենէն առաջ, սպասուէին Լը որ վրաս նետուեցաւ, և ետքը, այս Տիկինը... Ի՞նչ ունին, այսօր: Եւ կ'երթան կուգան ինծի: Կ'ըսէին կոր, Տգեղ ըլլալս չեն տեսներ կոր, ի՞նչ է...

ՇՈՒԾ.— (մտնելով) Ո՛չ, ո՛չ... Դուք բնաւ տգեղ չէք:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Ես ինչ ըլլալս չեմ գիտեր:

ՇՈՒԾ.— Ո՛չ, ո՛չ, Դուն բնաւ տգեղ չես և ես կը զգամ որ անծանօթ ուժ մը քեզի կը բերէ ինծի:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Ի՞նչ, դո՛ւք ալ... ալ մարդ չմնաց:

ՇՈՒԾ.— Ադո՛կ, Ադո՛կ... անօթի՛ եմ:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Աս պիտի ուտէ ինծի:

ՇՈՒԾ.— Անօթի՛ եմ, կ'ըսեմ կոր քեզի: Ադո՛կ, շուտ, տուր չրթունքդ, ծարաւ եմ համբոյրելու...

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Բայց ի՞նչ ընեմ, տէր Աստուած, որ բոլոր կիները կը խենդանան կոր վրաս:

ՇՈՒԾ.— Եկո՛ւր... սա՛՛ բազմոցին վրայ... Եկուր կ'ըսեմ, շուտ ըրէ, թէ ոչ աղուոր ծեծ մը կ'ուտես հիմա:

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Աս յուզմունքները իմ ջիղերս ալ ոտք հանեցին:

ՇՈՒԾ.— Աւելի՛ լաւ, աւելի՛ լաւ...

Ա.Դ.ՈՒԿ.— Խեբն եմ անիծեր անբիծ գիտնականին, տամարներու մէջ արիւնս սկսաւ բաներ մը ըլլալ, գլուխս իմս չէ, դիրքս արդէն կորսնցուցի, անունս վրայ տուի... Ալ բան հոգս չէ...

ՇՈՒՇ.— Կեցցե՛ս: Այդպէս որ քեզ ունեւ,
նալ կ'ուզեմ... Պիտի ջախջախեմ քեզի, թեւե-
րուս մէջ պիտի ճգմեմ քեզի, պիտի ցաւցունեմ,
պիտի խածնեմ քեզի...

ԱԴՈԿ.— Ի՞նչ կ'ուզես ըրէ. բայց գիտ-
ցիր որ ես քու հախէդ դիւրաւ կուգամ, ո-
րովհետեւ քառասունը ութը տարի կ'ընէ որ...

ՇՈՒՇ.— Կարճ կապէ՛... և եկո՛ւր: (Շու-
շան բազմոցին վրայ կը նետէ զայն եւ ինքն
ալ կը նետուի անոր վրայ):

Տ Ա Ս Ն Ե Ր Ե Բ Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՆՈՅՆՔ, ՀՐԱՆԴ, ԼԵԻՈՆ, ԴԵՄՈՍ

Բ Ո Ղ Ո Ր Ը

ՀՐԱՆԴ.— Անցէ՛ք, Տիկի՛ն. անցէ՛ք: Տէր
Աստուած, ի՞նչ կը տեսնեմ:

ԱԴՈԿ.— Ա՛յ, ա՛յ, Պ. Հրանդը...

ՀՐԱՆԴ.— Թշուառակա՛ն... կը մեռցնեմ
քեզի:

ԱԴՈԿ.— (փախչելով) Օգնու՛թի՛ւն...
օգնու՛թի՛ւն (սենեակին շրջանը կ'ընէ ահաբեկ)
օգնու՛թի՛ւն, կ'ընեմ չէ՛ք իմանար:

ՀՐԱՆԴ.— Պատառ պատառ կ'ընեմ, հու՛մ
հում կ'ուտեմ...

ԼԵԻՈՆ.— Ի՞նչ կայ... Իրա՞ր կը մեռցնէք,
ի՞նչ է... (կեցնելով Հրանդը) Բարեկա՛մ...

ՀՐԱՆԴ.— Իրաւունքիս մէջն եմ կարծեմ
քանի որ Պարոնը կնոջս թեւերուն մէջ տեսայ:
ՇՈՒՇ.— (համբոյժներ դրկելով Ադոկոսին)

Այո՛, այո՛, ես քո՛ւկդ եմ, քո՛ւկդ...

ՀՐԱՆԴ.— Տեսա՞ք... Թշուառակա՛ն...

ԱԴՈԿ.— Յանցանքը իմս չէ... Պիւշիւ-
լէմի՛ւ ըրին ինծի...

ԼԵԻՈՆ.— Այդ ի՞նչ է:

ՄԱՆ.— (ներս մտնելով) Ադո՛կա... սի-
րակա՛նս... ո՛ւր ես, քեզ կը փնտռեմ:

ԼԵԻՈՆ.— Մաննի՛կ: Մաննի՛կն ալ:

ԱԴՈԿ.— Բայց բոլորը, Պարոն, բոլորն ալ:

ՍԵԼՄ.— (ներս մտնելով) Հոգի՛ս, հոգի՛ս,
ա՛ռ, տա՛ր զիս...

ԼԵԻՈՆ.— Տիկի՛ն Սելմա...

ՀՐԱՆԴ.— Ճար չկայ, սպաննելու եմ,
խեղդելու եմ:

ՎՀՆ.— (ներսէն) Կեցէ՛ք... Յանցաւորը
ես եմ, (ներս կը մտնէ)

ԼԵԻՈՆ.— Եթէ գիտնայիր եղածները...

ՎՀՆ.— (կ'երթայ կինը ասդին կ'առնէ
Ադոկոսին բովէն) Գիտե՛մ, գիտե՛մ: Եւ յան-
ցաւորը ես եմ: Քնածութեան փորձ մը ընել
ուզեցի:

ՇՈՒՇ.— Կեցցե՛ս: Այդպէս որ քեզ ունեւ,
նալ կ'ուզեմ... Պիտի ջախջախեմ քեզի, թեւեւ
բոլոր մէջ պիտի ճզմեմ քեզի, պիտի ցաւցունեմ,
պիտի խածնեմ քեզի...

ԱԴՈՅ.— Ինչ կ'ուզես ըրէ. բայց գիտ-
ցիր որ ես քու հախէդ դիւրաւ կ'ուզամ, ու
բովհետեւ քառասունը ութը տարի կ'ընէ որ...

ՇՈՒՇ.— Կարճ կապէ՛... և եկ'ուր: (Շու-
շան բազմոցին վրայ կը նետէ զայն եւ ինքն
ալ կը նետուի անոր վրայ):

Տ Ա Ս Ն Ե Ր Ե Ք Ե Ր Ր Ո Ր Դ Տ Ե Ս Ա Ր Ա Ն

ՆՈՅՆՔ, ՀՐԱՆԴ, ԼԵԻՈՆ, ԵԽՈՅ

Բ Ո Ղ Ո Ր Ը

ՀՐԱՆԴ.— Անցէ՛ք, Տիկի՛ն. անցէ՛ք: Տէր
Աստուած, ի՞նչ կը տեսնեմ:

ԱԴՈՅ.— Ա՛յ, ա՛յ, Պ. Հրանդը...

ՀՐԱՆԴ.— Թշուառակա՛ն... կը մեռցնեմ
քեզի:

ԱԴՈՅ.— (փախչելով) Օգնութի՛ւն...
օգնութի՛ւն (սենեակին շրջանը կ'ընէ ափաբեկ)
օգնութի՛ւն, կ'ըսեմ չէ՛ք իմանար:

ՀՐԱՆԴ.— Պատառ պատառ կ'ընեմ, հոռւ
հոռւ կ'ուտեմ...

ԼԵԻՈՆ.— Ի՞նչ կայ... Իրա՞ր կը մեռցնէք,
ի՞նչ է... (կեցնելով Հրանդը) Բարեկա՛մ...

ՀՐԱՆԴ.— Իրաւունքիս մէջն եմ կարծեմ
քանի որ Պարոնը կ'նոջս թեւերուն մէջ տեսայ:
ՇՈՒՇ.— (համբոյրներ դրկելով Այ ոկտոսին)

Այո՛, այո՛, ես քո՛ւկդ եմ, քո՛ւկդ...

ՀՐԱՆԴ.— Տեսա՞ք... Թշուառակա՛ն...

ԱԴՈՅ.— Յանցանքը իմս չէ...: Պիւշիւ-
լէմիշ ըբի՛ն ինձի...

ԼԵԻՈՆ.— Այդ ի՞նչ է:

ՄԱՆ.— (ներս մտնելով) Ազո՛կս... սի-
րակա՛նս... ո՛ւր ես, քեզ կը փնտռեմ:

ԼԵԻՈՆ.— Մաննի՛կ: Մաննի՞կն ալ:

ԵԴՈՅ.— Բայց բոլորը, Պարոն, բոլորն ալ:

ՍԵԼՄ.— (ներս մտնելով) Հոգի՛ս, հոգիս,
ա՛ռ, տա՛ր զիս...

ԼԵԻՈՆ.— Տիկի՛ն Սելմա...

ՀՐԱՆԴ.— Ճար չկայ, սպաննելու եմ,
խեղդելու եմ:

ՎՀՆ.— (ներսէն) Կեցէ՛ք... Յանցաւորը
ես եմ, (ներս կը մտնէ)

ԼԵԻՈՆ.— Եթէ գիտնայիր եղածները...

ՎՀՆ.— (կ'երթայ կի՛նը ասդին կ'առնէ
Ադոկտոսին բովէն) Դիտե՛մ, գիտե՛մ: Եւ յան-
ցաւորը ես եմ: Քնածութեան փորձ մը ընել
ուզեցի:

ԼԵՒՈՆ.— Թելադրութիւն արթուն վիճակի մէջ, չէ...

ՎՀՆ.— Այո՛, ուղեցի, պարզ հետաքրքրութեան համար, թելադրել տիկիններուն որ Պ. Ադոկտորը սիրեն...

ՀՐԱՆԴ.— Եւ դուք կը կարծէք որ այդ շինծու խօսքերը կ'ընէ մըն եւս...

ԼԵՒՈՆ.— Բայց ինչպէս ըրիր...

ՎՀՆ.— (Իր կինը անոր անցունելով) Պարզ է: Վայրկեան մը բռնէ սուիկա որ ըսեմ: Տիկինները հիւրանոցն էին, ճիշտ այնտեղ որ հիմայ Տիկին Վարդուհին կը տեսնէք... Կեդրոնացուցի կամքս ու ըսի, իւրաքանչիւրին... «կը ցանկամ որ Ադոկտորը սիրես» (միեւնոյն ձեւերը կ'ընէ, կ'ընակը հանդիսականներուն, եւ երեսը դարձուցած դուռին ուրկէ տիկին վարդուհին կը տեսնուի):

ԼԵՒՈՆ.— Եւ այդպէս, յաջողեցա՞ւ...

ԵՐԵԲ ԿԻՆԵՐԸ.— (միաբերան) Ադոկտոր'ս... Ադոկտոր:

ՎՀՆ.— Հանդա՛րտ, հանդա՛րտ:

ԼԵՒՈՆ.— Ո՛հ, հաւատալս չգար կոր: (Տիկին վարդուհիին որ ներս կը մտնէ) Անյապէս չէ... դուն ի՞նչ կ'ըսես ասոր:

ՎԱՐԴ.— (շիտակ կը մօտենայ Ադոկտորի և համարէ զայն) Ադոկտոր'ս, պաշտելի'ս...

ԼԵՒՈՆ.— Ա՛ն ալ, Այս չեղաւ... Արթնցո՛ւր շուտով...

ՎՀՆ.— Ի՞նչ օգուտ... արթնցնելու ձեւը չգիտեմ... Քնացնելը սոր'լեցայ... բայց արթնցնելը մոռցայ հարցնելու...

ԼԵՒՈՆ.— Ինչ պիտի լընենք հիմայ:

ՎՀՆ.— Բայց դուն պէտք է գիտնաս... չէ՞ որ քնածութիւնով կը զբաղիս...

ԼԵՒՈՆ.— Այո՛, այ՛ո... բայց ես ալ չգիտեմ... Բրօքէսէօ՛ն, Բրօքէսէօ՛ն...

ԲՐՕՅ ՅԱԿՈԲ.— (ներս մտնելով) Ի՞նչ կայ...

ԼԵՒՈՆ.— Քնածները ինչպէ՞ս կ'անթնցընեն...

ԲՐՕՅ ՅԱԿՈԲ.— Հաղար ու մէկ միջոցներ կան...

ՎՀՆ.— Ո եւ է մէկը ըսէք շուտով:

ԲՐՕՅ ՅԱԿՈԲ.— Պարզ է... բայց ես ալ... մոռցեր եմ:

ԲՈՂՈՐԸ — Օ՛՛՛՛

ԱՂՈԿ.— Սպասեցէ՛ք... ես երէկ այդ տեսակ բան մը ընդօրինակեցի կարծեմ... եթէ լաւ կը յիշեմ պէտք է փչել քնացողներուն աչքերուն, ըսելով — «Արթնցէ՛ք, արթնցէ՛ք»

ՎՀՆ.— Շնորհակալ եմ: (Նախ Սելմային յետոյ վարդուհիին եւ ետքէն ալ Շուշանին մօտ երթալով) Արթնցէ՛ք... Արթնցէ՛ք... Արթնցէ՛ք... (կինները կ'անթնան)

7597

ՍԵԼՄ.— Ի՞նչ կայ:

ՇՈՒՇ.— Գլուխս կը ցաւի:

ՎԱՐԴ.— Թմբե՞ր եմ, ի՞նչ է...

ՀՐԱՆԴ.— Ոչինչ, ոչինչ, բան չկայ... (վա-
հանին) Կատակը որ ըրիք չափէ դուրս ծիծա-
ղելի և վիրաւորիչ կը գտնեմ...: Արդէն ձեր
ճամբորդութեան մասնակցելու խոստումս ետ
կ'առնեմ... և այսուհետեւ, ինչպէս ասկէ երեք
տարի առաջ, մենք կը դառնանք իրարու ան-
ձանօթներ...

ՎՀՆ.— Ո՛հ, չնորհակալ եմ, Պարո՛ն, մե-
ծապէս երախտապարտ կը թողուք զիս...:
(Մէկուսի) Ո՛ւֆ... պրծայ, ա՛լ պրծայ:

ԼԵՒՈՆ.— Բայց խաղը կէս մնաց, գիտէ՞ք.

ԲՈՂՈՐԸ.— Ճիշտ է... ճիշտ է... (Բոլոր
մեկնելու կ'ըլլան)

ԱՂՈԿ.— (վշտոտ) Գացի՛ն... Է՛հ, գացի՛ն.

Ս՛խ, կնիկները, կնիկները...

ԲՐՕՖ. ՅԱԿՈԲ.— Կեցէ՛ք, կեցէ՛ք... Մ.
նիկը մնաց արթնցնելիք...

ՎՀՆ.— Ճիշտ է, մոռցայ...

ԱՂՈԿ.— Ո՛չ, ո՛չ... Պարո՛ն... Ան ալ ինծի
ձգեցէք գոնէ:

2013

643

2m